



# Duna–Tisza Közi Falugondnoki Hírlevél

XXII. évfolyam, 118. szám

2019/5.

## Gondolat és tett egysége

A Falugondnokok Duna-Tisza Közi Egyesületének kis csoportja 2019. július 25-én Vértessacsára látogatott az EFOP-522-17-2017-00004-es pályázat keretében – a régi képzések színhelyére –, egyrészt megnézni a szinte romjaiból újraéledő Falugondnokok Házát, másrészt végiggondolni, hogy Kemény Bertalan hajdani elképzeléseiből mi, mennyi és hogyan látszik megvalósulni a mai gyakorlatban.

A bevezetőt Berci régi munkatársa, Faludi Erika tartotta. Az eredeti elképzelés szerint minden kis községnek, falunak, tanyának joga van az életben maradáshoz, ehhez – az 1980-as évek elején – önkormányzásra, önálló gazdálkodásra volt szükség, és valakire, aki felvállalja a falut, segít a megoldandó gondokban, és ehhez járművel rendelkezik, amellyel oldhatóak az elszigeteltségből adódó nehézségek. Az önkormányzás a rendszerváltással megvalósult, és lépcsőről lépésre kiépült a falugondnoki, majd a tanyagondnoki hálózat is. Adódtak tehát a fontosabb témák: a működtető és a falu/tanyagondnok kapcsolata, ebből következően a falugondnok mozgástere, lehetőségei, valamint a megélhetési lehetőségek falun, tanyán, a változó társadalmi rétegződés és annak következményei.

A valódi eszmecserehez optimális csapat érkezett, volt köztük falu és tanyagondnok, négy tapasztalt, de már nem tanyagondnokként dolgozó; polgármester, intézmény, kistérségi társulás, illetve civil szervezet kötelekében tapasztalatot szerzetek, hanyatló és fellendülő településen élők – ettől volt nagyon színes és tanulságos a beszélgetés.

(Folytatás a 2. oldalon)

### Szilágyi Domokos: Vigaszul

*Hétköznapi gondok, ronda-bolondok serege kísért.*

*Fő a fejünk hol a tegnapiért, hol a holnapéért.*

*Dobban a szívünk, csobban a vérünk valakiért.*

*Munka szerelme: kaccan az elme, ha vagyon, aki ért.*

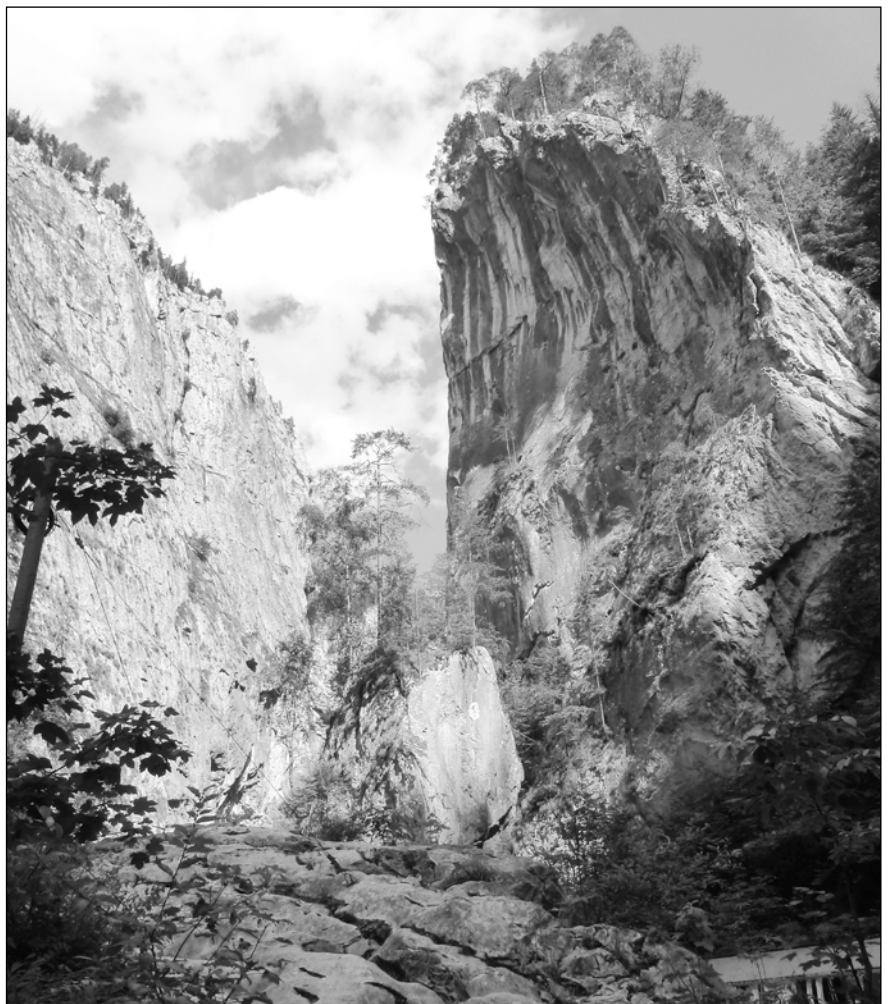
*Sanda a hála, ám int ama Kánaán, ama Föld az ígért.*

*Ó, sose bágyadj, forrjon a vágyad, hagyd, ne kiméld.*

*Forrj, ha előnt, számúzd a közönyt, sose légy te kimért.*

*Ó, ne busulj, kicsikém, kicsit én ha imádlak, számít-e bárki, hogy megítélj?*

*„Tengve a drága kenyéren unalmasan itt nyavalyogni mit ér?” (Babits)*



Békás-szoros

Fotó: Sümeginé Ország Edit



# Gondolat és tett egysége

(Folytatás az 1. oldalról)

Az első téma a munkáltató és a munkavállaló kapcsolata volt, mivel a hálózat kiépülésének kezdetén az aprófalvakban döntő kérdés volt a polgármester és a falugondnok kapcsolata, hogy a falugondnok mennyire dolgozhat önállóan, valóban felvállalhatja-e a falut, vagy neheztelt a gépkocsihaszna-  
lat, és a valós feladatellátást nehezítik egyéb feladatok, közterület fenntartás, önkormányzati feladatok, stb. Ilyen szempontból nagy javulás tapasztalható, egyrészt a jogszabályi rendezés következtében, de leginkább a tanya- és falugondnokok felkészültségét illetően.

Számomra lenyűgöző volt az a higgadt átlátóképesség és kompromisszumkésztség, ami valószínűleg az egyre alaposabb alapképzéseknek és az Egyesület által teremtett tapasztalatcseréknek, továbbképzéseknek is köszönhető. Öntudatos, bölcs és elkötelezett emberekkel találkozhat-  
tam, akik fel tudják mérni a feladataik mellett a korlátaikat, használni tudják a kapcsolatrendszerüket, fontosnak tartják önmaguk fejlesztését és mindenekelőtt az igénybe vevők gondja-  
inak enyhítését. Az a régi igazság is kiderült újból, hogy nem a munkaadó mibenléte, hanem inkább a személyisége meghatározó a munkakapcsolatban, azaz nincs recept a működtetőre, mint ahogy a falugondnok személyisége is hasonlóan fontos tényező az együttműködésben.

A kistelepülések azon megoldását, hogy a polgármester és a falugondnok ugyanaz a személy, volt, aki határozottan etikátlannak találta. Az alföldi települések népességszáma nem

indokolta, hogy ebben a kérdésben alaposabban elmélyüljünk, azonban a falugondnok által ellátandó lakosság-  
szám állandó emelkedése fenyegeti a valódi feladatellátást. Az eredeti 500 fős lélekszám felső határként már fesszegette a határokat, az „egyszemélyes mindenest” figyelmének megoszt-  
hatóságát és teherbíró képességét illetően is.



A falvak, tanyák helyzetének változása is igen érdekesen rajzolódott ki a beszélgetés során. A jó közlekedési helyzetben lévő tanyákon és a jól el-  
látott településeken az általános népességfogyás ellenére beköltözések tapasztalhatók, a jellemzőbb azonban a népesség előregedése, fogyása. A falu- és tanyagondnoki hálózat több mint negyedszázados történetében nem csak egy új falugondnok generációval találkozhatunk, hanem ők is egy újfajta igénybe vevői viselkedéssel szembesülnek. A fiatalabbak követel-  
őzőbbek, nem szolidárisak egymás-

sal és a tanyagondnokkal, nekik „jár” a szolgáltatás. Ez a jelenség is utal a helyi közösségek szétesésére. Persze ebben a kérdésben sem lehet általánosítani. A települések gazdasági erejét erősen befolyásolja az agrárium hanyatlása, aminek csak részben van kapcsolata a klímaváltozással, szerepet játszik a gazdasági szabályozók és a birtokviszonyok nem megfelelő

irányú alakulása is. A kistermelők el-  
lehetetlenülnek az értékesítési lehetőségek és a támogatási rendszerek egyre szigorodó, és a helyi léptéknek nem megfelelő korlátai között. Új, helyi megoldások kidolgozásához, megvalósításához pedig a közösségek együttgondolkodására, együttműködésére lenne szükség.

A falu- és tanyagondnokok egyre halmazódó napi ellátási feladatai mellett kevés idő marad – ha marad – a Berci által megálmodott mindenest feladatok ellátására, kultúrára, helyi események szervezésére, vagy csak egyszerűen a személyes odafigyelésre.

A Falufejlesztési Társaság hajdani tiszteletbeli elnökének, Kiss Pista bácsinak legfontosabb intelme azonban megvalósult: a mai tanya- és falugondnokok következetesen gondolkodó és cselekvő, elkötelezett emberek, napi tevékenységük nem rutinszerű taposómalom, hanem felelősen mérlegelt tevékenység.

A vértessacsi találkozó Kemény Bertalan sírjának koszorúzásával zárult.

**Faludi Erika**





*További lelkesedést és erőt adnak az elismerések*

# Odaadással végzi szolgálatát

A falu- és tanyagondnokok közül az utóbbi időben többen is kaptak elismerést lelkiismeretes munkájukért. Kovácsné Kacz Erika a Röszkéért Hűséggel kitüntetést vehette át, Sebők Márta pedig Zákányszékért Díjban részesült.

A falu és tanyagondnokok munkája rendkívül fontos, elhivatottságot, szakmai tudást, állandó készenlétet és alkalmazkodást, fizikai és szellemi teherbírást kíván a munkát végző személytől. Kovácsné Kacz Erika munkájának elismerése erőt adhat a továbblépéshez, ahhoz, hogy ugyanazzal az elhivatottsággal végezze a rászoruló emberek segítségét és ugyanazzal a szakmai felkészültséggel és alázattal tudjon az ellátottai felé fordulni napról napra – hangzott el az átadó ünnepségen.

A Röszkéért Hűséggel idei díjazottja igazi gondnoka települése külterületének, a röszkei tanyavilágnak. A falugondnokság 2003-ban létesült, s azóta a külterületi tanyás térségben élők segítése a feladata. Erika mindennapos tevékenységei közé tartozik az ebédszállítás, gyógyszerbeszerzés, bevásárlások elvégzése, a tanyán élők látogatása, információkövetítés az önkormányzat és a lakosság között, részvétel a közösségi programok szervezésében, lebonyolításában. Betegeket juttat el orvoshoz, szakrendelésre.

Kovácsné Kacz Erika munkáját szívvel-lélekkel végzi, és a munkaidő korlátaival mit sem törődve áll a település



és az itt élők rendelkezésére már 16 éve. Röszke lakóinak bizalmát és megbecsülését élvezi, pedig nem is tös-

gyökeres röszkei, de azzá lett a sok-sok év alatt, mióta ezt a települést választotta lakóhelyéül családjával. Munkába lépése első napjától kezdődően odaadóan gondoskodik az emberekről, és szakmai tudásának a legjavát adva végzi mindazokat a feladatokat, amellyel a rászorulókat életét megkönnyítheti, szebbé teheti. Türelemmel és együttérzéssel végzett szolgálata az idősek és a rászorultak ellátásában mára nélkülözhetetlenné vált.

Erikának nem csak ez a munka a szívügye, hanem a külterületen lakók sorsa is. Fáradhatatlanul és kilométereket nem számolva segíti nem csak a tanyai, hanem a belterületen élő időseket és segítségre szoruló családokat. Ő az összekötő kapocs a tanyai ember és a falu között. Kezdeményezésére indult el és vált hagyománnyá az Idősek karácsonya, amikor is megajándékozzák a külterületen egyedül élő idős embereket, de a gyermekvédelmi jelzőrendszer aktív tagjaként is figyeli a rászoruló és segítséget igénylő hátrányos helyzetű családok életét.

## Sokat tesz a faluért

Zákányszék önkormányzata minden évben elismerését fejezi ki azon személyeknek, akik a település kö-



zösségi életében részt vesznek, munkájukkal, tevékenységükkel hozzájárulnak Zákányszék fejlődéséhez. A XXV. Zákányszéki Falunapon Sebők Márta zákányszéki tanyagondnok is díjban részesült. Az önkormányzata képviselő testülete a szociális területen végzett tanyagondnoki feladatok példás ellátásáért és aktív közösségi munkájának elismeréseként Zákányszékért Díjtal adományozott kollégáknak.

Sebők Márta mezőgazdasággal foglalkozó családban nőtt fel, Zákányszéken járt általános iskolába. Tanulmányait Szegeden folytatta, 1992-ben érettségizett a Szechenyi István Gimnáziumban. Mindig szeretett emberekkel foglalkozni, ezért élve a lehetőséggel, 2010-től tanyagondnökként tevékenykedik a településen. A feladatot a mai napig odaadással végzi.



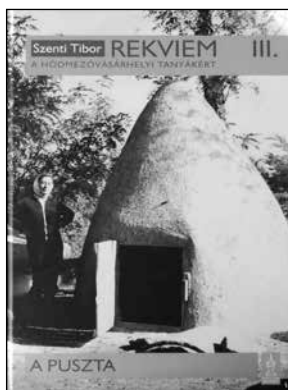
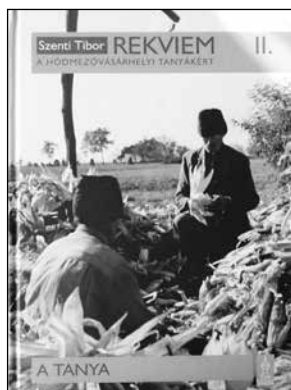
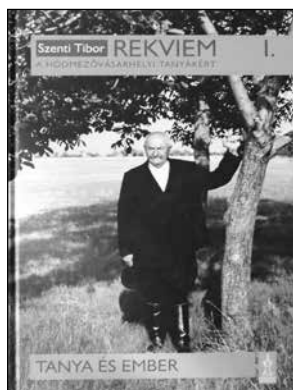
# Tanyák krónikása

„Tisza Maros Körös közt van egy nagy sziget. / Melyben van sok tér föld, sok berek, sok liget. / Nyargal itt a' jó ló untig, nem tsak iget. / Itt sok jámbor magyar szántogat, vetetet. / Mint osztán a' Maros bé foly a' Tiszában / Két mélyfölddel fellyebb a' két víz torkában. / Mező Vásárhelynek akadhat sz nyomában” – így jellemezte Hódmezővásárhelyt Szőnyi Benjámin, a kiváló tudós költő és református prédikátor a XVIII. században. Azt, hogy hogyan változott a táj, mi maradt meg, milyen emberi sorsok alakították a környezetet, Szent Tibor munkáiból ismerhetjük meg.

Szent Tibor író, néprajzkutató hat évtizeden keresztül kutatta a hódmezővásárhelyi tanyavilág egykori gazdájának sorsát. Már 1979-ben megjelent a témában nagy sikert kiváltott kötete *A tanya* címmel. A most elkészült háromkötetes mű, melyet a Szentenderei Skanzen adott ki, kitüntetett szerepet foglal el a szerző életművében. A három kötet: *A puszták*; *A tanya*; *Tanya és ember*, melyben a hódmezővásárhelyi tanyavilág egykori történetét, virágzását, majd sajnálatos pusztulását követhetjük benne nyomon, s az emberi történéseken keresztül a megrá-



zó élettörténetekben felsejlik a XX. századi magyar vidék hányatott sorsa, hanem világosan kirajzolódik Szent Tibor élete, érdeklődése és az ő hivatása az értékmentés szolgálatában.



A Magyar Örökség-díjas Szent Tibor részletes leírásában és fénykép-felvételeiben felidéződnek az egykori puszták, tanyák és a kint élő lakók is. S meglátjuk azt az odafordulást, érdeklődést, mellyel az író-néprajzkutató beszélget a „kinn élő néppel”. Ajánljuk mindenkinek elolvasásra, átnézésre a könyvet, mellyel nemcsak a régi idők emberei kerülnek közelebb hozzánk, hanem jobban meg tudjuk érteni a mostani tanyai, pusztai embereket is.

## Munkakörhöz kötött továbbképzés

Egyesületünk működési területén az öt megye falu- és tanyagondnokai három régióhoz tartoznak: Dél-Alföldi (Bács-Kiskun, Békés és Csongrád megye), Észak-Alföldi (Jász-Nagykun-Szolnok megye) és a Közép-Magyarországi (Pest megye) régióhoz. A képzések szempontjából eddig ennek nem volt jelentősége, de 2018. április 1-jétől a továbbképzések szervezése a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság hatáskörébe tartozik, így a falu- és tanyagondnokok továbbképzése régióként valósul meg. Ez azt jelenti, hogy mindenki csak a települése szerinti régióban végezheti el a továbbképzést.

Eddig két régiós irodával, a Dél-Alföldi képzéseket szervező szegedi (efop382szeged@szgyf.gov.hu) és az észak-alföldi képzéseket szervező debreceni (efop382debrecen@szgyf.gov.hu) irodával vettük fel a kapcsolatot. A Pest megyei falu- és tanyagondnokok továbbképzése érdekében a központi irodát kerestük meg, de onnan még nem kaptunk választ.

A szegedi térségi iroda munkatársaival folytatott együttműködés, szervezőmunka eredményeként (amennyiben a Dél-Alföldi régióban közbeszerzést nyert képzőintézmény kapacitása engedi) 2019. szeptember 17. és 2019. október 31. közötti időszak alatt megvalósul Kecskeméten az Egyes ellátotti célcsoportok (pszichiátriai és szenvedélybetegek, fogyatékos személyek) sajátosságainak ismerete, öngyilkosság prevenció, krízisintervenció című, SZOC-Munk-SZGYF-T-03/2018 engedélyszámú, 40 órás (2 x 2 nap/hét) és 34 pontot érő munkakörhöz kötött továbbképzés. A Képzés az EFOP-3.8.2-16 és VEKOP-7.5.1-16-00001 azonosítószámú, Szociális humán erőforrás fejlesztése című kiemelt projektek kertében térítésmentes.

Kérjük az önkormányzatokat (fenntartókat), hogy amikor megkapják a regionális irodától az e-mailt a következő képzési ütemre (2019. november–december) vonatkozóan, keressenek bennünket, hogy segíthessünk a továbbképzési kötelezettség megvalósításában.



# Nélkülük nem is lehetne itt élni

**Sándorfalva környékén 280 tanyán közel 800 ember él. Nekik a boltba is több kilométert kell gyalogolniuk, sokan egyedül, betegen kénytelenek boldogulni. Őket segíti a tanyagondnoki szolgálat.**

– Amikor húszévesen ide költöztem, még pezsgett az élet. Volt bolt, istentisztelet, sőt mozi is. Mostanra viszont kihalt lett minden. Még egy kenyérért is kilométereket kell megtenni – mesélte a 77 éves Nagy Istvánné. Az idős asszony Sándorfalva külterületén él egyedül, mostanra pedig gyakorlatilag az egyetlen kapcsolata a külvilággal a tanyagondnok lett. – Nincsenek szomszédaim se. Ha Zsuzsika nem lenne, nem tudnék kihez szólni – beszélt Kiss Lászlónéről a néni, miközben átvette tőle ebédjét, amit házhoz hozott neki. A tanyagondnok hozza a gyógyszereit is: felírta, kiváltja, majd ki is porciózza.

Sándorfalva külterületén, a tanyavilágban összesen 764-en élnek. Régen az idősek lakták ezt a környéket, mostanra azonban egyre több fiatal, kisgyerekes család is kiköltözik.

– A megalapításkor, 2004-ben még csak egy tanyagondnokunk volt, de mivel túl nagynak bizonyult az ellátandó terület, öt évvel később két körzetre osztottuk, és azóta ketten látják el ezt a feladatot – mondta el Váriné

Zsuzsanna, a Sándorfalvi Egyesített Egészségügyi és Szociális Intézmény vezetője. – A szolgáltatást bárki igényelheti, fizetni nem kell érte. A tanyagondnokok pedig mindenkinek abban segítenek, amit kérnek.

Bihari Erikának például abban, hogy tanítási időben három gyermekét iskolába, óvodába hordják és haza is hozzák. – Autónk nincs, biciklizni nincs erőm, a férjem pedig dolgozik. Foglalom sincs, hogy oldanánk ezt meg a szolgálat nélkül – mondta a beteg asszony. Most szociális ebédet hordának minden nap két kisebb gyerekének – ebből hárman is jól laknak.



– Napi 8 órában dolgozok. Reggel összeszedem és elszállítom a körzetemben lakó gyerekeket, napközben családokat látogatok, bevásárolok és hivatalos ügyeket intézek az itteniek számára, délután ismét a gyerekeket buszoztatom – beszélt munkájáról Kiss Lászlóné tanyagondnok. A törékeny nő ha kell, fát hasogat vagy havat lapátol. Ahogy ő fogalmazott, mindent nem tud megcsinálni, de igyekszik.

– A tanyagondnokok nélkül nem is lehetne itt élni – fogalmazott Sipos Nándorné Erzsi. Az asszony mozgásszervi betegsége miatt évek óta nem tud kimozdulni otthonából, mindent Zsuzsanna csinál helyette. – Naponta vásárol be nekem, ha kell, orvoshoz visz, és amíg kórházban voltam, ő gondozta a jószágokat is. Amíg élt a férjem, nem volt szükség segítségre, de amióta egyedül vagyok, nem is boldogulnék máshogy. A Sándorfalvi tanyagondnoki szolgálat nemrégiben 2 millió forint pályázati pénzt nyert, melyhez az önkormányzatnak 10 százalékos önerőt kell biztosítania. Az összegből a szolgálatot olyan eszközökkel látják el, amely a mindennapi feladatok ellátását nagymértékben segíti, illetve a tanyán élő emberek alapellátásaiban minőségi javulást eredményez.

**Tímár Kriszta**

*(Megjelent a delmagyar.hu oldalon 2019. július 29-én)*

## Elkészültek a mellények

Egyesületünk a 2018-as Tanyafejlesztési Program kiírására, a tanyagondnoki szolgálatok fejlesztése célterületre sikeresen benyújtott pályázatának keretében elkészítette a 150 db egységes felíratú tanyagondnoki mellényt, melyek kiosztása már a Családi napon megkezdődött. Akik eddig nem tudták átvenni, azok előzetes egyeztetés alapján megtehetik azt Egyesületünk irodájában, vagy (szintén előzetes egyeztetés alapján) a rendezvényeinken.

## Falugondnokok Háza

A Kemény Bertalan hagyatékának egy részét is őrző Falugondnokok Háza (8089 Vértesacska, Kossuth utca 1.) nyitva áll a falu- és tanya-



gondnokok előtt, akik szervezhetnek oda családi programot, vagy kisebb létszámú (max. 12 fő) kirándulást.

A szobákhoz (3 db) közös fürdőszoba tartozik. A vendégek a szálláshely közös konyháját is használhatják, bográcsolni is lehet. Parkolás az udvarban. A környéken többek között lehet lovagolni, horgászni. A Velencei-tó 27 km-re, Székesfehérvár 28 km-re, Tata pedig 36 km-re fekszik Vértesacsától.

Bővebb felvilágosítás, árajánlatkérés és időpont egyeztetés: Jánosi Enikő (70/225-1838)



„Viharos” családi napot tartottunk Lakiteleken

# Kellett egy kis kikapcsolódás

Mint oly sok éve már, idén is augusztus első szombatján rendezte meg egyesületünk a családi napot. Ismét a tavaly kipróbált és bejáratott helyszínen, a lakitelki kemping területén találkoztunk.

A tágas, rendezett, csupazöld, a Tőserdő fürdővel szemben elhelyezkedő autókemping idén is kellemes környezetben várta a rendezvény résztvevőit. A kora reggeli eső nem jelentett akadályt, bár sokan bizonytalannak találták a nap kimenetelét, s viszonylag kevesen mertek elindulni, hiszen sokfelé komoly esőzéssel indult a nap. Ennek ellenére nem maradtak otthon, akik a szervezést, sütést-főzést vállalták.

Zsíros kenyér paprikával, paradicsommal, étvágygerjesztőnek pedig tüzes víz minden mennyiségben. Ezzel vette kezdetét a program, miközben kezdetét vették az üdvözlések, a kedélyes beszélgetések – korlátlanul. Akinek szüksége volt rá, sátrat állított, mások hagymát szeleteltek. És megállás nélkül érkeztek a sütemények, ajándékok a vetélkedő győztesei számára. Mindenhol nyüzsgő élet.

Lassan a nap is kisütött, a bátrabbak jelentkeztek a strandbelépőkért, innen-onnan kezdtek jóféle illatok szállingózni, indult a keleti lángos és a szatymazi óriáspalacsinta sütése is. Akinek nem akadt sürgős dolga,



ráérősen látogatta végig az ismerős, rég látott kollégákat, és „hangulatjavító szerek” kínálgatásával segített a finomságok elkészítésében. Készült birka- és sertéspörkölt, kakas-, birka-gulyás, töltött káposzta, ludaskása, liba tepertő, lecsó, csevap. S a hozzávalókon kívül mindenki beleadta a szívét-lelkét is.

Déltájban megérkezett a Kishegyesi Női Fórum küldöttsége, akik szerencsétlen módon több mint három órás várakozás után tudtak átkelni a szerb-magyar határon. Rövidesen kezdődött a hagyományos családi vetélkedő, ami vidáman, jó hangulatban zajlott, pontosan úgy, ahogy azt korábban már megszoktuk. Mindenki nyert, de természetesen mindig van-



## Sütöttek, főztek

**Ásotthalmi tanyagondnokok:** zsíros kenyér és csülökpörkölt

**Domaszéki tanyagondnokok:** birkapörkölt

**Gárgyán József, öttömösi tanyagondnok:** birkapörkölt

**Kelebiai nyugdíjasok:** lángos

**Lakiteleki tanyagondnokok:** kakaspörkölt

**Molnár István pártoló tag:** libazsíros kenyér, libatöpörtyű, rántott máj, és ludaskása

**Mórahalmi tanyagondnokok:** bivalygulyás és csevap

**Szatymazi tanyagondnokok és segítők:** óriáspalacsinta

**Tercsi István, ágasegyházi tanyagondnok:** töltött káposzta

**Turcsán István, csemői tanyagondnok:** lecsó

Többen hoztak gyümölcsöt is: őszibarackot – **Kovács Edit domaszéki és Tóth Sándor lakiteleki tanyagondnokok** szőlőt – **Mojzinger Ildikó tiszakürti tanyagondnok**

új, piros színű tanyagondnoki mellények szétosztását is, sietős pakolásra készítette és tető alá menekülésre kényszerítve mindenkit. Már eső közben sokan elindultak haza, de a bárak még végignézték és megtapsolták a Ficánkák műsorát, ám a szakadó eső újabb felvonása végül mindenkit távozásra bírta.

Az időjárás miatt kissé rövidre sikerült a nap, de nem volt sikertelen. Aki eljött, bizonyosan jól érezte magát, hiszen mi is lehetne rossz abban, ha régen látott jó barátok, ismerősök találkoznak, beszélgetnek munkáról, családról, gondokról, örömeikről. Élvezik a kikapcsolódást, vagy nagy szeretettel, lelkesen dolgoznak azért, hogy mindannyian jól érezzük magunkat egymás társaságában. Köszönet tehát minden főző-sütő résztvevőnek, valamint az egyesület munkatársainak. Hálásak vagyunk a vendéglátó lakiteleki önkormányzatnak, és legfőképpen a főszervező két lakiteleki tanyagondnok, Tóth Sándor Istvánnak és Gyapjas Jánosnak.

**Vidácsné Lukucz Éva**

nak jobbak a jók között, így ők a délután folyamán kapták meg jutalmukat ünnepélyes eredményhirdetés keretében.

Időközben elkészültek a mester-szakácsok is a főzéssel, és megindult a zarándoklás a bográcsokhoz, hogy mindenki csillapíthassa éhét, megkóstolhassa, amiről tavaly esetleg lemaradt. Ebéd után felerősödött a palacsinta iránti igény is, mert deszsert nélkül mit ér az élet? A Kishegyesről érkezett két Ügyi csapattag, vagyis két tini kislány is beavatást

nyert a palacsintasütés rejtelseibe, amit eleinte kicsit bizonytalankodva, később egyre magabiztosabban el is sajátítottak. Ekkor már a strandolók is elindultak a kempinggel szemben lévő Töserdő fürdőbe. Sajnos nem sokáig élvezhették a lubickolást felhőtlenül (szó szerint!), mert két óra tájban leszakadt az ég, s úgy nézett ki, talán abba sem marad a felhőszakadás. Sajnos a vihar félbeszakította az éppen fellépő szatymazi Ficánkák együttes fellépését is. Idő előtt be kellett fejezni a mostanra elkészült



Székelyföld csodálatos tájain barangoltunk

# Határtalan vendégszeretet

Egyesületünk küldöttsége 2019. július 17. és 20. között Erdélyben járt. A műhelymunka, tanulmányút (EFOP-5.2.2-17-2017-00004) keretében betekintést nyertünk az erdélyi falugondnoki szolgálatok működésébe, illetve a szebbnél szebb településeken számos látványosságot megcsodálhattunk.

Hosszú útra vállalkoztunk... Július 17-én reggel fél hétkor indultunk Kecskemétről Csőlyospálosra. Ott a szokásos köszönés után bepakoltunk a csőlyospálosi tanyagondnoki kisbuszba és célba vettük Székelyföldet. A sikeres határátlépés után megízleltük a zsanai dió- és mákpárlatot, majd egyéb itókák is előkerültek. Ahogy haladtunk előre, úgy tört ránk a csodálatos tájjal együtt a nyugalom. Nem számított az idő, mintha megállt volna. Nem úgy, mint itthon, ahol mindig rohan! A sok-sok kilométer megtétele után alig vártuk, hogy elérjük úti célunkat. Megannyi kis településen haladtunk át (például Kelementelkén, Gyalakután, Bordoson, Székelyszálláson, Székelyvéckén) és szinte mindenhol láttunk lovas kordékat. Még olyan is akadt, amelyik elállta az utunkat. Öt óra körül megérkeztünk Magyarzsákodra. A települést 1330-ban említik először a krónikák. A rázós úton, annak is a végén, megtaláltuk Balázs Sándor unitárius lelkészt, a



Romániai Falugondnokok Szövetségének elnökét, aki nagy szeretettel fogadott bennünket:

- Isten hozott Benneteket!
- Jöttünk mi magunktól is!

Szerettünk volna értesíteni az otthoniakat, hogy szerencsésen megérkeztünk, de a gyönyörű környezetben nem volt térerő, így hiába is próbáltunk telefonálni. Miközben Sándor készítette a finom gulyáslevest, az utcán baktattott hazafelé a csorda. A nagy kolompolásra kiszaladtunk, és dicsértük a gulyást, milyen szépek a tehenei, milyen jó „tőgyet raktak” a legelőn, szinte csöpögött a tej a csecseikből. Másnap reggel igencsak meglepődtünk, ami-

kor a kapuban találtunk egy liter tejet, s mindjárt lett a kávénk mellé tejünk is. Az ízletes vacsora elfogyasztása után mindenki elfoglalta a szálláshelyét, ahol kipihenhattuk a hosszú utazás fáradalmait. Csak a csorda hangja ébresztett fel bennünket.

Szállásadónk megmutatta a tájat. Nagyon szép helyen voltunk: köröskörül hatalmas fák a hegyen. És leírhatatlan az a vendégszeretet is, amiben részünk volt, olyan nagy szeretettel láttak el bennünket, mintha a családtagjuk lettünk volna. Reggeli után Sándor is beült mellénk a kisbuszba és felfedező útra indultunk. Útközben sok érdekeset mesélt a látnivalókról. Erdőszentgyörgyön megnéztük a Réday-kastélyt, majd Csókfalva, Bucsintető, Borzont, Gyergyóújfalu, Gyergyószárhegy után kis pihenőre megálltunk Gyergyószentmiklóson, a Salamon Gergő Magyar Állami Gimnáziumnál.

A Gyilkos-tó mellett elhaladva megpróbáltuk elérni Háromkút községet, ahol Nagy Erzsike falugondnoki területét néztünk volna meg, de sajnos az út annyira rossz volt, hogy nem tudtunk tovább menni. Visszafordultunk, pedig ott is nagyon vártak bennünket. A Gyilkos-tónál ebédeltünk varázslatos természeti környezetben. Délután elmentünk a Békási-víztározóhoz, visszafelé megálltunk a Békás-szorosnál, majd lesétáltunk a Gyilkos-tóhoz. Innen



Rozsnyói vár



Marosfőn, Csíkszentdomokoson (Márton Áron szülőháza), Csíkdánfalván, Csíkmadarason, Csíkcsicsón, Csíkszeredán át Csíksomlyóra érkezünk. Bementünk a kegytemplomba, ahol épp tartott a mise. (Tömören az 1554-hez kötődő legendáról: János Zsigmond erőszakkal meg akarta téríteni a gyergyóiakat, az asszonyok, gyerekek és az öregek a csíksomlyói templomban imádkoztak, kérték a Szűzanya segítségét, s a hagyomány szerint legyőzték a fejedelem seregét, ennek emlékére rendezik meg minden évben a pünkösdi búcsút.)

A Hargitán, a Tolvajos-tetőn át haladtunk tovább Szentegyházára, majd Szentkeresztbánsa, Lövéte, Homoródalmás és végül Homoródkarácsonyfalva következett. Ez a település kísértőnk, Balázs Sándor szülőfaluja, ahol Gál Zoltán, a Romániai Falugondnokok szövetségének titkára, Gagy település református lelkésze várt bennünket. A finom miccs elkészülésére kicsit várni kellett, mert sokára sikerült tüzet csíholni, de már este 11-kor (!) ettük a finomságot. Még a Csíki sör el nem fogyott, felváltva énekeltük – egy erdélyi, egy magyar – a nótákat, majd nyugovóra tért a kis csapat.

A fröstökre nehezen, de kiugrottunk az ágyból, megreggeliztünk és csomagolás után útnak indultunk Karácsonyfalváról. Erdővidék települései következtek. Vargyas volt az első megállónk, ahol megnéztük Sütő Béla bútorfestő népművészeti kiállítását. Családja 450 éve tartja fenn a csodálatos értékeket, a bútorfestés és -faragás hagyományát 14 nemzedék



Makovecz Imre tervezte templom

adta apáról fiúra egészen napjainkig. A Sütő familia portája ma is mindenki előtt nyitva áll, aki közelebből is meg szeretné ismerni e mesterséget.

Olasztelek után Baróton autóztunk át, ahol Balázs Sándor és társai kalákában több családon is segítettek építkezésben, fűtéskorszerűsítésben, stb. (A kaláka azt jelenti náluk: TÖBBEN, TÖBBET, KÖNNYEBBEN!) A következő megállónk Nagyajtán volt. Itt Fekete Levente plébános érdekes beszédben mutatta be Kriza János életét, s a Vadrózsák című művét. Melegítettük a templomot, a várat és sok-sok érdekes információval gazdagodhattunk.

Innen haladtunk tovább Brassóba, Kovászna megyébe. Végimentünk a

sétálóutcán, felfedeztük az evangélikus Fekete-templomot, ahol szerencsénkre éppen egy magyar idegenvezető tartott ismertetőt. Ebédre puliszkát ettünk, s a finomság elfogyasztása után megcéloltuk a barcarozsnyói várat, ahová traktorvonat vitt fel bennünket. Kissé szeles volt az idő, de aki megmászta a magaslatot, gyönyörű kilátás tárult elé. Szerencsére retúrjegyet váltottunk a traktoros sétabuszra, így azzal jöttünk vissza is, nem kellett gyalogolnunk.

A kőhalmi várat csak messziről láttuk, de így is lenyűgöző volt. Aztán Héjasfalva, Fehéregyháza, Segesvár, Szászvárad útvonalon megérkeztünk a szálláshelyünkre, Magyarországra. Szállásadóink a település lakói voltak. Minket Jolánka néni és Sándor bácsi szilvalekváros kaláccsal várt, a maradékot pedig elcsomagolta az útra. Reggelire sült csirke, sült krumpli és uborkasaláta került az asztalra. A 82 (!) esztendő Jolánka néni hajnalban kelt, hogy minden finomsággal elkészüljön, nehogy éhes gyomorral térjünk vissza Magyarországra. Mindannyiunk számára nehéz volt a búcsú, de el kellett indulnunk. Hazafelé tartva madártávlatból láttuk a Tordai-hasadékot is,

Köszönetet mondunk Balázs Sándornak, házigazdánknak és segítőknek azért a sok-sok emlékéért és élményért, amit kaptunk tőlük. Köszönet még Jánosnak és Attilának a fárasztó vezetésért.

Mojzinger Ildikó





„Azt kérték, teremtsük meg az erdélyi példákat”

# Csak az állam tudna segíteni

**A Romániai Falugondnokságok Szövetsége tavaly augusztus végén Homoródkarácsonyfalván háromnapos konferenciát tartott, ahová egyesületünket is meghívták. Az alábbiakban szerkesztve közöljük Sármási-Bocskai János, a Marosvásárhelyi Rádió riportere beszélgetését, melyet Balázs Sándorral, a Romániai Falugondnokságok elnökével készített.**

– *Változott valamit a világ, amióta Erdélyben is működik a falugondnokság?*

– Nagyon hiszem és remélem, hogy változott a világ, azaz változott az elhagyatott faluban élő idős emberek, sőt gyermekek életminősége is. Mert úgy a gyermekek – most Magyarzákodról beszélek –, mint az idős emberek tudják azt, hogy van valaki, akire számíthatnak, és aki többé-kevésbé megpróbál eleget tenni küldetésének, rendeltetésének.

– *Ha valaki nem lelkes, és falugondnoki szolgálatot vállal, szerintem egyfajta pszichológusnak is kell lennie, mert azt látom, hogy ha az időseknek nem is oldjuk meg a problémáját, de ha elbeszélgetünk velük, már az is sokat jelent. Ha van 5-10 percünk az életükből, hogy meghallgassuk őket...*

– Hát igen, ez az egyik legfontosabb küldetése és feladata a falugondnoknak, lelkesnek, házi beteggondozónak bárki legyen, aki közeledik az idősekhez, hogy az időseknek nagyon nagy szükségük van a társalgásra, beszélgetésre. Ez legtöbb esetben abban merül ki, hogy a vendég, lelkes, falugondnok, házi beteggondozó hallgat és megindul a szóáradat és akkor az fél óráig is eltarthat, attól függően, hogy a vendégnek mennyi ideje van. Aztán az idős meglátogatott felsóhajt: „jaj, milyen jól elbeszélgettünk”, persze közben ő beszél, mi meg hallgatjuk. De hát ez kell neki, és ez nem nagy dolog...

– *Erdélyben, Székelyföldön még a nagyszüleim idejében nem kellett falugondnokok. Megoldották a problémát a családban vagy a rokonságban. Most miért van ennyire nagy szükség a falugondnokságra?*

– A falugondnokság hiánypótló próbál lenni. Megszűntek a háromnemzedékes családok, ugye, sokan ironikusan azt mondják, hogy a szegény menynek milyen nehéz volt az anyósa mellett, valóban volt ilyen is. Viszont a háromnemzedékes családban volt, aki figyeljen a gyermekekre, az idősekre, miközben az értéket teremtő középnemzedék teljes erőbedobással tudta végezni a munkáját. Tehát a falugondnokság hiánypótlás. Azt mondom, hogy ez adott körülmények között áldás az idős emberek, sőt az értékkeremtő középnemzedék életében is, mert a fiatalabbak nyugodtan végezhetik a dolgukat, a gyermekek pedig nem gyalognak 6-7 kilométert esőben, sárban, hóban, vízben, hanem beülnek a mikrobuszba és kiszállnak az iskola előtt.

– *Nagyon jó szolgálatot tesznek a falugondnokok. Miért van az, hogy ez nem futótűzként terjed el Erdélyben? Mi a visszafogó erő? Gondolkodtak-e ezen?*

– Természetesen gondolkodunk ezen, személy szerint én legalább 7-8 éve küszködöm. A falugondnoki szolgálat két dolgot feltételez. Egy lelkes embert és egy járművet. Meg

valyok győződve arról, hogy Erdélyben vannak lelkes emberek, akik tennék a dolgukat. Viszont nincs járművük, pillanatnyilag ezt még nem sikerült megoldani. 2005-2006-ban volt pályázati kiírás erdélyi falugondnoki járművekre, akkor mindenki „falugondnokosdit” játszott. Megpályáztak – és jól lobbiztak! – buszokat, a nyertesek 2-3 évig működtettek falugondnokságot, amíg a szerződés kötelezte őket, s ami utána következett, az köszönő viszonyban sincs a falugondnoksággal. Most járműhiányban szenvedünk, ami a román állam hibája, mert egyszerűen nem veszi tudomásul a helyzetet. Azt kérték korábban, hogy ne magyarországi példákra kelljen hivatkozniuk, hanem teremtsük meg az erdélyi példákat. Szentgerice erre alkalmasnak bizonyult, mégsem tudták elfogadtatni, nem jutott el a híre Bukarestbe.

– *Jelenleg hány működő falugondnokság van Erdélyben?*

– Most már csak 20, pont a járműhiány miatt szűnnek meg a falugondnokságok. Ez a nagy baj.

– *Hogyha majdnem minden településen működhetne falugondnokság, megoldaná-e a fiatalok kivándorlását vagy az időseknek a problémáját?*

– Ez a tevékenység kenyeret jelentene a faluban egy őszintén, komolyan felelősségteljesen gondolkodó fiatalnak. Persze, hogy ha egy kicsivel jobban el volnának látva a falvaink, minőségibb lenne az élet és ehhez a falugondnokság is hozzájárulhatna. Meggyőződésem, hogy a jó irányú változás visszatartó erő lenne az kivándorlást illetően is.

– *Az önkormányzatnak, az egyháznak kellene az összefogás élére állnia? Kinek kellene megteremtenie azt a minimumot, hogy beinduljon és működjön az összefogás?*

– Az önkormányzatok, az egyházak is segítenek, viszont sem az önkormányzatok, sem az egyházak, sem a civil szervezetek nem tudnak buszt vásárolni (ideális a 8+1-es járművet) a falugondnokság számára. Szerintem csak a román állam lenne képes ezt megoldani. Mi az egyetlen jövedelmi forrásunkat a Bethlen Gábor Alapkezelőtől kapjuk, amiért ezúton is köszönetet mondok.

– *Augusztus 30. és szeptember 1. között szervezték meg a Kárpát-medencei falugondnokok találkozóját. Eddig is Kárpát-medencei volt ez a találkozó, vagy az elnevezés attól függ, hogy mennyi pénzük volt rá, vagy éppenséggel az, hogy mi volt a megbeszélni való?*

– Nem, ez az első úgynevezett Kárpát-medencei falugondnokok találkozója. Nagy csalódással veszem tudomásul, hogy sem a Vajdaságból, sem a Kárpátaljáról nem képviseltetik magukat kollégák. Nem tudom, mi az oka. Visszajelzést sem kaptam, hogy nem fogadták el a meghívást. Megjegyezném, hogy 5 évvel ezelőtt jártam Kárpátalján, ugyanis a Bethlen Gábor Alapkezelőnek az volt a véleménye, hogy az erdélyi állapotok nem a magyarországiakhoz hasonlítanak jobban, hanem a kárpátaljaiakhoz. Erről kellett volna meggyőzőnm az érdekelteket. Találkoztam református lelkészekkel, akik kifogásokat kerestek, hogy miért nem lehet náluk megvalósítani a falugondnokságot, én próbáltam őket meggyőzni az ellenkezőjéről és fontosságáról, de nem jártam sikerrel, és sajnos megszakadt köztünk a kapcsolat.



Változik a világ és változik a szolgálat is

# Mindenhol mások az igények

**A Romániai Falugondnokságok Szövetsége 2018. augusztus végén megtartott háromnapos konferenciáján interjú készült a Falugondnokok Duna-Tisza Közi Egyesületének munkatársával, Sümeginé Ország Edittel is. A riporter: Sármási-Bocskai János, a Marosvásárhelyi Rádió munkatársa.**

– Most, ennyi év távlatából, látszik a változás, van előrehaladás bizonyos területeken, ami esetleg 1992-ben elsorvadó félben volt?

– Az első falugondnoki szolgálatok 1990-ben indultak, tehát ezek a települések megmaradtak. Egy falugondnoki szolgálathoz három dolog kellett. Kellott egy helyi akarat, hogy legyen ilyen szolgálat, kellett egy ember, maga a falugondnok, valamint kellett egy gépjármű. A gépjármű beszerzésre meghívások pályázatot hirdettek. Magyarországon egészen 1998-ig nem volt normatív támogatása a falu- és tanyagondnoki szolgálatnak, de érdekes módon addig is működtek és segítettek az ott élő embereket. 1998-tól lett normatíva, ami azt jelenti, hogy az állam, ha valamire pénz ad, akkor azt szabályozza és elkezd ellenőrizni. És ez a szabályzás bizonyos keretek közé szorította a falugondnoki szolgálatokat. Erdélyben nincs állami normatíva, zömében az egyházak tartják fent ezeket a szolgálatokat, teljesen másként működnek. Nagyon fontos a tapasztalatcsere, a személyes látogatás, hogy az egymás jó gyakorlatait megismerjük és tudjuk adaptálni a saját településeinkre. Mert ahány település, annyiféle igény van. Mindenhol más emberek élnek, más szolgáltatások állnak rendelkezésre. Az erdélyitől különbözik a közigazgatási, a jogi rendszerünk, de az alapérték csak az ember lehet, s az, hogy az ember jól érezze magát a településén. A lakóhely miatti hátrány – ami nem más, mint a mindenféle szolgáltatástól való távolság – leküzdését segíti a falu és tanyagondnok.

– Általában a falugondnokság ott működik, ahol előregedőben van a település, de erdélyi példát mondok, hogy régebben, még a nagyanyáim idejében a háromgenerációs modell még élt, az unoka a szüleivel, a nagyszülőkkel egy gazdaságban éltek és nem is volt szükség falugondnokságra, mert egyik a másikat segítette. Most vajon ezért

van nagy szükség rájuk, mert mindenki külön lakik és nem ismerik a családtagok egymást?

– Igen, nagyon jól látja. Míg működtek a háromgenerációs családok, mindenkinek meg volt a szerepe. Amikor az idős már nem tudott dolgozni, tudott vigyázni a gyermekre. Ez az életforma megváltozott. Változott a világ, változott minden és már az idős emberre sem tud vigyázni senki, sőt már a gyermekre sem, mert mindenki dolgozik, mindenki másutt próbálja a boldogulását megtalálni, nem pedig a saját kis településén. A falu- és tanyagondnok zömében időseken segít. De a mi kollégáink rendszeresen hordanak gyerekeket iskolába, óvodába, tanulmányi versenyekre. Tehát a falu- és tanyagondnok nemcsak az időseket látja el, hanem azokat, akiknek erre szükségük van. A falugondnok a falu teljes lakosságának a szolgálatára áll, élethelyzetből adódik, hogy kinek, mikor, mire van szüksége. És ez az élethelyzet általában az idősebbeknél jelentkezik, esetükben nagyobb szükség van segítségre, mert a középkorosztály még jobban meg tudja oldani a problémáit, a távolság leküzdését. És ami nagyon fontos: a falu- és tanyagondnokság nem személyválogató. Tehát teljesen mindegy, hogy kinek, mi a vallása, milyen az anyagi háttere. Mindenki kerülhet egy adott pillanatban olyan élethelyzetbe, amikor szüksége van a falugondnok segítségére.

– Azon gondolkodtam, hogyha szabályozunk valamit, akkor egy idő után vajon nem lyukadunk-e ki ott, hogy az eredeti cél megszűnik? Mert 1992-ben kitalálták valamiért ezt a falugondnokságot, és ha annyi szabályozás van és be kell azokat tartani, akkor lehet, hogy 20 év múlva már nem is azt csináljuk, amiért megalakult.

– Ez így van. Változik a világ, a gazdasági-politikai környezet, s ezáltal változik a falu- és tanyagondnok tevékenysége is. De épp az a gond, hogy amikor 1996-ban ez a tény bekerült a Szociális

Törvénybe, azóta ez nem módosult. A mi egyesületünknek is – emiatt kutatást is folytatunk – az lenne a fontos, hogy lássuk, miben változott a falu- és tanyagondnokok munkája, és hogy ehhez módosítsuk a jogszabályokat, illetve a feladatköröket is. Mert van, amire most nagyobb szükség van, valami pedig már egyáltalán nem tartozik a a falu- és tanyagondnok feladatkörébe.

– Hogy tapasztalja, Magyarországon vannak még olyan önkéntesek, akik nem pénzért, nem ellenszolgáltatásért segítenek a falugondnoknak, hogyha éppén szükség van rá?

– Igen, hál' istennek vannak ilyen emberek. Főleg azok, akik már valamikor igénybe vették a szolgáltatást, vagy ha nem is ők, akkor a szüleik vagy családtagjuk kapott segítséget. Teljesen másként állnak ehhez a szolgálathoz, mert látják, hogy mekkora segítségről van szó, még akkor is, ha nem nap, mint nap, hanem csak eseti jelleggel veszik igénybe. Szerencsére, azért minden településen akad olyan ember, aki segíti a falu- és tanyagondnokok munkáját és számíthatnak rá. A falu- és tanyagondnokság bizalmi állás, tehát nagyon fontos az ott lakónak, hogy mindig ugyanaz az ember menjen hozzá, akit beenged a saját lakásába, és ha a falugondnokot helyettesíti valaki, akkor azt is ismerjék az ellátottak és velük se legyenek bizalmatlanok. Szinte minden településen vannak már ilyen helyettesek is.

– Ki lehet égni ebben a munkában? Mert bizonyára vannak olyan helyzetek, amikor az embert megérintik a történetek, és heteken keresztül cipeli magával valakinek a sorsát.

– Minden segítő szakmában ki lehet égni, ezért szoktunk a kollégáknak konferenciákat, találkozókat, képzéseket szervezni. Ők is segítő szakmában dolgoznak, tehát a feladatuk a segítés, de ismerniük kell a kompetenciahatárakat, hogy meddig avatkozhatnak be egy ember életébe, és mi az, amikor már szakemberhez kell fordulni. A falu- és tanyagondnokok bejárnak az emberek otthonába, együtt vannak velük, beszélgetnek. Néha sokkal többet tudnak egy idős emberről, mint annak a saját családja.



## Borvidékek és szőlőfajták

### Hajós-Bajai borvidék



A borvidék a Duna bal partján, a Felső-Bácska területén található a Duna Borrégió tagjaként. 1990-ben az Alföldi borvidék egy részéből jött létre először a Hajós-Vaskúti borvidék, 1997-től már Hajós-Bajai borvidék névvel. Összesen 12 település (Baja, Bátmonostor, Császártöltés, Csátalja, Csávoly, Érsekcsanád, Érsekhalma, Hajós, Nemesnádudvar, Rém, Sükösd, Vaskút) tartozik hozzá, s ezek 7 Hegyközségbe

tömörülnek. Központja Baja. Természeti adottságai, domborzati viszonyai a Dunántúlhoz (Szekszárdi borvidékhez) hasonlóak, a környezetben 30-40 m-el kimagaslik. Szőlőültetvényei lösz, agyag, lepelhomok, barna erdő- és csernozjom talajokon élnek sok napsütésben. Éghajlati adottságai is kiválóak. Hazánkban a legtöbb napsütést (12,6 °C vegetáció) és aktív hő összeget (1340 °C) illetve megfelelő csapadékot

(600 mm) itt mérik. A „Kincses Bácskaként” emlegetett soknemzetiségű tájegység fűszeres ízű fehér- és vörösborkban egyaránt gazdag.

Jelenlegi területe 1800 ha. A fehérbort adó fajták között a Chardonnay, a Cserszegi fűszeres, az Olasz rizling, a Rajnai rizling; a vörösbort adók között a Cabernet sauvignon, a Cabernet franc, a Kadarka, a Kékfrankos, a Kékoportó, Merlot és a Zweigelt szerepel. A Rajnai rizling és a Kékfrankos borszőlőfajták a Duna mentén letelepedett német ajkú népcsoporttal került a borvidék talajába. Hajóson ők építették fel a különlegességnek számító pincefalut, ahol Szent Orbán napján híres rendezvények zajlanak. Foglalkoznak a környezetkímélő rezisztens szőlőfajták (Bácska, Bianca, Göcseji zamatos, Kunleány, Pannonija, Nero,) termesztésével is.

Az 1970-es években, hazánkban elsőként itt készítette a Sümegi és Fiai Pincészet az Ambrozia jégbort, de ők elevenítették fel a Kadarkából készült, korábban hagyományos rácürmös szalon italt is. Említést érdemel az Érsekhalmán a Gonda János birtokán található bio-szőlőtermesztés. Főbb borászataik: Baján az Antal Pincészet, Borotán a Koch Borászat és Panzió, Csátalján a Naphegy Pincészet és a Gilián Pincészet, Hajóson a Huber Pince, a Kovács Borház, a VINTEGRO Pincészővetség, Sükösdön a Sümegi és Fiai Szőlőbirtok és Pincészet, stb. A borvidék szőlészei és borászai nagyon innovatívak és lendületesen fejlesztik borvidéküket, termékeiket.

Dr. Hajdu Edit

## Szakmai tanácskozás

Több mint egy évtizedig a Lakiteleki Népfőiskolán, majd évekig a Szabadszállás-Balázspusztán, az Ádám-tanyán, tavaly pedig Szentkirályon, a Tóth-tanyán valósult meg a falu- és tanyagondnoki decemberi, háromnapos bentlakásos továbbképzés, szakmai tanácskozás.

Az idén, **2019. december 2-3-4-én (hétfő-kedd-szerda) szintén a szentkirályi Tóth-tanya ad helyet** a Falugondnokok kulcsszerepben című szakmai tanácskozásnak. Az előző évekhez képest változás, hogy nem december első hetének második felében, hanem hét elején tartjuk a rendezvényt, így minden

falu- és tanyagondnok hazaér, mire „jön a Mikulás”.

Az idei programba is tervezzük a KRESZ, a konfliktusmentes közlekedés, az elsősegélynyújtás ismereteinek felfrissítését; egy borvidék szőlőinek, borainak megismerését (kóstolását); a kiégést megelőző tréninget, szupervíziót; a vidékfejlesztési lehetőségek feltérképezését; továbbá sok-sok beszélgetést.

Aki szeretne részt venni a szakmai tanácskozáson, tölts le az Egyesületünk honlapján található jelentkezési lapot és kitöltve küldje be az [info@falugondnoksag.hu](mailto:info@falugondnoksag.hu) e-mailcímre. Határidő: 2019. november 10.

### DUNA-TISZA KÖZI FALUGONDNOKI HÍRLEVÉL

Kiadja:

a **Falugondnokok**

**Duna-Tisza Közi Egyesülete**

e-mail: [info@falugondnoksag.hu](mailto:info@falugondnoksag.hu)

honlap: [www.falugondnoksag.hu](http://www.falugondnoksag.hu)

iroda: 6000 Kecskemét, Irinyi u. 17.

Telefonszám:

06-76/507-543

Fax: 06-76/507-544

Szerkeszti:

**Borzák Tibor, Csörsz Zelenák Katalin**

**Sümeginé Ország Edit, Kovács Edit**

Tördelő: **Almási László**

Rajz: **Vida Ágnes**

Engedélyszám: 2.9/776-1/2006

Nyomda: Print 2000, Kecskemét